

04/22

Hospodaření s prostředky státního rozpočtu účelově určenými na financování reprodukce investičního majetku u České správy sociálního zabezpečení

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2004 pod číslem 04/22. Kontrolu řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Jiří Drábek.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření České správy sociálního zabezpečení s prostředky státního rozpočtu účelově určenými na financování reprodukce investičního majetku.

Kontrolováno bylo období od roku 2001 do roku 2003, v případě věcných souvislostí i období předcházející.

Kontrolu provedly skupiny kontrolujících NKÚ z územního odboru střední Čechy – oddělení Kutná Hora, z odboru sociálních věcí, školství a kultury a z odboru analýz v období od června do listopadu 2004.

Kontrolovanými osobami byly:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“);
Česká správa sociálního zabezpečení Praha (dále jen „ČSSZ“).

Proti kontrolnímu protokolu podaly ČSSZ i MPSV námitky, které byly vypořádány vedoucí skupin kontrolujících rozhodnutím o námitkách.

Proti rozhodnutí o námitkách podaly ČSSZ i MPSV odvolání, které bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

K o l e g i u m NKÚ na svém I. zasedání v r. 2005, konaném dne 10. ledna,
s c h v á l i l o usnesením č. 5/I/2005
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Úvod

MPSV je správcem rozpočtové kapitoly 313, ze které byly v letech 2001 až 2003 uvolňovány prostředky na financování reprodukce investičního majetku ČSSZ.

ČSSZ jako orgán státní správy České republiky na úseku sociálního zabezpečení byla zřízena zákonem č. 210/1990 Sb., o změnách v působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení a o změně zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, kterým byl novelizován zákon ČNR č. 114/1988 Sb., o působnosti orgánů České republiky v sociálním zabezpečení. V právních vztazích týkajících se hospodaření s majetkem státu, zejména pokud jde o nabývání, nakládání a převod majetku, vystupuje jako organizační složka státu.

Organizační strukturu, zásady organizace a řízení, činnost jednotlivých organizačních útvarů a jejich vzájemné vztahy upravuje platný organizační řád. Základními organizačními složkami jsou: ústředí, včetně detašovaných pracovišť, okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) a Pražská správa sociálního zabezpečení (dále jen „PSSZ“).

Poznámka: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění platném pro kontrolované období.

V kontrolovaném období dosáhly výdaje na financování programů reprodukce investičního majetku ČSSZ částek uvedených ve výkaznictví. Převod nevyčerpaných prostředků z individuální dotace do rezervního fondu k 31. 12. 2002 ve výši 6 019 000 Kč byl proveden v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka č. 1 – **Přehled přidělených a čerpaných prostředků státního rozpočtu určených na financování programů reprodukce investičního majetku ČSSZ v letech 2001 až 2003**
(v tis. Kč)

Program č. (podprogram č.)	Název programu	Upravený rozpočet	Čerpání k 31. 12.	Převod do rezervního fondu	Nečerpáno
Rok 2001					
313 020	Pořízení a technická obnova investičního majetku	212 501	212 501	0	0
313 060	Realizace informačního systému MPSV	132 500	125 705	0	6 795
Celkem		345 001	338 206	0	6 795
Rok 2002					
313 020 (systémová dotace)	Pořízení a technická obnova investičního majetku	35 998	35 719	15	264
313 020 (individuální dotace)	Pořízení a technická obnova investičního majetku	235 292	229 273	6 019	0
313 060	Realizace informačního systému MPSV	100 000	72 059	25 470	2 470
Celkem		371 290	337 051	31 504	2 734
Rok 2003					
313 020	Pořízení a technická obnova investičního majetku	150 428	107 093	43 335	0
313 060	Realizace informačního systému MPSV	25 471	16 394	9 077	0
213 112 (předčísli účtu – 916)	Reprodukce majetku ve správě ČSSZ	244 246	58 535	185 428	283
213 112 (předčísli účtu – 5020)	Reprodukce majetku ve správě ČSSZ	108	107	0	1
213 111	Pořízení a obnova ICT*)	124 054	45 064	78 990	0
Celkem		544 307	227 193	316 830	284

Poznámky:

- v roce 2002 byla přidělená dotace členěna na individuální a systémovou;
- v letech 2001 a 2003 byla přidělena pouze systémová dotace;
- podprogramy č. 213 111 a 213 112 jsou součástí programu 213 110 „Rozvoj a obnova materiálně-technické základny ČSSZ“.

*) ICT – informační a komunikační technologie.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

A. MPSV – správce programu určeného na financování reprodukce investičního majetku

- Ve 23 případech (ze souboru 98 akcí) programů ČSSZ 313 020, 313 060 a 213 110 nevydalo MPSV „Rozhodnutí o registraci akce“ ve lhůtě stanovené vyhláškou. Tento postup nebyl v souladu s ustanovením § 5 odst. 1 vyhlášky MF č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku;
- ve 30 případech (ze souboru 98 akcí) vydalo na akce výše uvedených programů „Rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce“ v pozdějším termínu, než uvolnilo finanční prostředky a než stanovilo účastníkovi programu závazné parametry akcí, což bylo v rozporu s ustanovením § 7 odst. 4 vyhlášky MF č. 40/2001 Sb. Přesto poskytlo formou „Oznámení limitu výdajů“ ČSSZ finanční prostředky, které v letech 2001 až 2003 příjemce čerpal v částce **207 453 407 Kč**;
- poskytlo na základě žádostí uplatněných ČSSZ v průběhu IV. čtvrtletí roku 2003 finanční prostředky na programové financování reprodukce majetku až dne 16. 12. 2003 v částce 348 631 274 Kč, přičemž částku 86 429 000 Kč účastník vůbec nepožadoval. Prostředky poskytlo v termínu, který nedával reálné možnosti jejich použití v příslušném rozpočtovém roce v souladu s § 21 zákona č. 218/2000 Sb. V důsledku toho účastník programu použil prostředky na programové financování reprodukce majetku pouze z 9,1 % a zbývajících 90,9 %, tj. **316 830 015 Kč**, převedl do rezervního fondu roku 2003, tedy v objemu převyšujícím 5% limit vymezený pro kontrolované období ustanovením § 47 zákona č. 218/2000 Sb.

B. ČSSZ – účastník programu

1. Převod nevyčerpaných prostředků určených na financování programů do rezervního fondu

V rozporu s ustanovením § 47 zákona č. 218/2000 Sb. převedla ČSSZ do rezervního fondu k 31. 12. 2002 nevyčerpané finanční prostředky rozpočtované na systémově určené výdaje k financování vymezeného okruhu finančních potřeb z investičního účtu v částce **25 485 000 Kč**, nikoliv do výše zákonem stanovených 5 %, tj. 7 100 850 Kč. Stejným způsobem postupovala i v roce 2003, kdy z investičního účtu převedla neoprávněně do rezervního fondu částku **316 830 015 Kč**, namísto zákonem povolených 5 %, tj. 26 179 000 Kč.

2. Programové financování reprodukce investičního majetku

ČSSZ financovala investiční akce za absence základních dokladů programového financování předepsaných vyhláškou č. 40/2001 Sb., tj. rozhodnutí o registraci akce, vč. parametrů stanovených MPSV jako správcem programu, a rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce, vč. podmínek čerpání.

3. Stavební investice

Z částky 643 228 000 Kč ČSSZ čerpaných finančních prostředků programového financování u stavebních investic bylo za období roku 2001 až 2003 kontrole NKÚ podrobeno 64 % těchto prostředků.

U vybraných akcí byl prověřen způsob jejich přípravy, proces zadávání veřejných zakázek, smluvní zabezpečení dodávek, vlastní realizace akcí, čerpání finančních prostředků, správnost a průkaznost jejich zaúčtování, oceňování pořízovaného majetku, jeho evidence a inventarizace.

- **ČSSZ porušila ustanovení zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, tím, že**
  - při zadávání veřejné zakázky na kompletní rekonstrukci, opravu a údržbu budovy PSSZ v celkové hodnotě **55 499 600 Kč** (včetně daně z přidané hodnoty) nebyla splněna ani

jedna z podmínek naléhavé potřeby použití tohoto způsobu zadání veřejné zakázky podle § 50 (výzva jednomu zájemci). ČSSZ měla v daném případě vyhlásit obchodní veřejnou soutěž;

- u akce OSSZ Brno-město při zadání veřejné zakázky na dodávku projektových prací na rekonstrukci nepostupovala v souladu s podmínkami soutěže, neboť přijala nabídky předložené po termínu, který stanovila;
  - na akci OSSZ Brno-město uvedla ve výzvě na dodávku projektových prací nepravdivou informaci k investičnímu záměru, který v průběhu výběrového řízení neexistoval, tudíž nemohl být schválen. Smlouva na jeho vyhotovení byla sjednána až v následujícím roce; přitom na základě tohoto dokumentu měla být učiněna cenová nabídka;
  - u akce OSSZ Brno-město nepostupovala v souladu s vlastními podmínkami soutěže, když uzavřela smlouvu na dodání projektové dokumentace v hodnotě **1 726 305 Kč** s uchazečem, jehož nabídka nebyla hodnocena podle stanovených kritérií;
  - v podmínkách obchodní veřejné soutěže na nákup nemovitosti pro OSSZ a detašované pracoviště v Hradci Králové neuvedla zákonnou podmínku soutěže, tj. požadavky na prokázání kvalifikačních předpokladů uchazečů o veřejnou zakázku;
- **ČSSZ porušila vyhlášku č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, a zákona č. 218/2000 Sb. tím, že neplnila určené úkoly nejhospodárnějším způsobem a nečerpala prostředky v souladu s věcným plněním, a to v těchto případech:**
    - při nákupu nemovitosti pro PSSZ nepostupovala nejhospodárnějším způsobem, neboť z důvodu nefunkčnosti sítě LAN musela vynaložit další finanční prostředky na její vybudování ve výši **3 577 338 Kč** (při dodatečném prověření počítačové sítě LAN byla zjištěna nekompatibilita se systémem informačních a komunikačních technologií ČSSZ);
    - použila rozpočtové prostředky k proplacení faktur bez doložení skutečně provedených prací, prokazujícího věcné plnění ve výši **7 061 945 Kč** u akce OSSZ Brno-město a **5 764 660 Kč** u akce OSSZ Rokycany.
  - **ČSSZ postupovala při účtování o majetku v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, když**
    - výdaje na technické zhodnocení dlouhodobého hmotného majetku u akce PSSZ v celkové výši **26 372 288 Kč** uhradila nesprávně z provozních prostředků a zaúčtovala je do nákladů, čímž došlo ke zkreslení pořizovací ceny majetku v účetnictví (bylo porušeno ustanovení § 21 rozpočtových pravidel);
    - stejně postupovala u OSSZ Brno-město, kdy fakturu ve výši **1 898 480 Kč** za „opravy“, které byly prokazatelně technickým zhodnocením, nesprávně zaúčtovala do nákladů. Uvedená částka se tak nestala součástí ocenění dlouhodobého hmotného majetku.

4. Pořizování výpočetní techniky

V roce 2000 vypracovalo MPSV koncepci informatiky na období let 2001 až 2003, která předpokládala nejen propojení informačních systémů ČSSZ a státní správy, ale i řešení bezpečnosti informačního systému ČSSZ.

ČSSZ vypracovala strategické cíle do roku 2005, konkretizované projektem „Integrovaný systém řízení a správy“; na realizaci projektu uzavřela na základě výsledků obchodní veřejné soutěže smlouvu o dílo za smluvní cenu 45 709 354 Kč, s termínem ukončení v závěru roku 2006. Projekt však nezajišťuje úkoly plynoucí ze zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, zejména pokud jde o přizpůsobení informačního systému ČSSZ standardům Úřadu pro veřejné informační systémy, jejichž plnění je pro ČSSZ zákonnou povinností.

- **ČSSZ porušila při pořizování výpočetní techniky ustanovení § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. tím, že nečerpala prostředky v souladu s věcným plněním, a to:**

- v případě dodávky 186 ks notebooků, když dne 28. 12. 2001 uhradila dodavateli z prostředků programového financování určených pro rok 2001 na akci „Notebooky, Lékařská posudková služba a kontrola“ fakturu v částce **8 965 070 Kč**, aniž došlo k jejímu věcnému plnění v daném roce.

5. Ostatní zjištění

- **ČSSZ postupovala v kontrolovaném období v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb. tím, že**
  - nesplnila zákonem stanovenou povinnost zaúčtovat inventarizační rozdíl do účetního období, za které se ověřuje stav majetku a závazků, když inventarizační rozdíl roku 2001 zaúčtovala jako přírůstek majetku až v roce 2002. Tím podhodnotila v roční účetní závěrce majetek účetní jednotky v rozvaze k 31. 12. 2001 o částku **159 391 Kč**;
  - nezaúčtovala inventarizační rozdíl v celkové hodnotě **998 962 Kč**, zjištěný opakovaně při ročních dokladových inventurách účtu *Pořízení dlouhodobého hmotného majetku (042)* v letech 1992 až 2001, do účetních období, za které stav majetku a závazků ověřovala;
  - neověřila inventarizaci ke konci roku 2002, zda zjištěný skutečný stav majetku a závazků odpovídá stavu v účetnictví. Účetní stav na účtu *Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku (041)* k 31. 12. 2002 činil **10 635 980 Kč**. Jeho inventarizaci ČSSZ neprovedla s tím, že k tomuto datu nebyl na účtu žádný nedokončený nehmotný majetek. Tím porušila i další ustanovení zákona o účetnictví, které stanoví provedení řádné inventarizace jako podmínku průkaznosti účetnictví;
  - vykazovala na účtu *Pořízení dlouhodobého hmotného majetku (042)* majetek u sedmi vybraných stavebních akcí (rekonstrukce, přístavby apod.) v hodnotě **233 010 894 Kč** nesprávně po dobu 2 až 12 měsíců po vydání kolaudačního rozhodnutí a jeho uvedení do užívání (přesahuje účetní období).
- **ČSSZ porušila ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, tím, že**
  - včas neuplatnila právo na náhradu škody ve výši **290 963,90 Kč**, čímž došlo k jejímu promlčení.
- **ČSSZ používala k evidenci došlých faktur software „kniha závazků“ a účetní software „úhrada závazků“, které spolu nekorespondovaly:**
  - v „knize závazků“ nebylo možné ověřit správnost úhrad všech došlých faktur v návaznosti na zápisy v účetnictví. Vzniklé rozdíly v objemu uhrazených závazků ČSSZ neidentifikovala a ani následně neodstranila;
  - používaný software „kniha závazků“ umožňoval evidovat nesmyslné údaje (např. datum přijetí faktury 6. 8. 1008, 22. 6. 806, 3. 10. 1709 apod.), které software nevyloučil a považoval je za platné.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolní akcí bylo ve sledovaném období prověřeno hospodaření s prostředky státního rozpočtu účelově určenými na financování reprodukce investičního majetku u České správy sociálního zabezpečení ve výši **735 523 000 Kč** (stavební investice a výpočetní technika), tj. 71 % z celkového objemu čerpaných finančních prostředků na tento účel.

Kontrola 04/22 tematicky navazovala na kontrolní akce NKÚ v předcházejícím období (97/12 a 97/27) zaměřené na nakládání s prostředky státního rozpočtu účelově určenými na financování reprodukce majetku u ČSSZ.

Na základě výsledku kontrolní akce č. 04/22 NKÚ konstatuje výrazné zlepšení stavu v účtování o investičním majetku a jeho evidenci ČSSZ; nevhodné použití prostředků státního rozpočtu bylo zjištěno v podstatně nižším rozsahu oproti předcházejícím kontrolám NKÚ.

U MPSV – správce programu – byly zjištěny nedostatky

- v opožděném předložení dokumentace programů 313 020, 313 060 a 213 110 ke schválení na Ministerstvo financí;
- v dodržování stanovených lhůt pro vydání rozhodnutí o registraci akce a rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce;
- v předčasném uvolnění finančních prostředků státního rozpočtu a teprve následně vydání rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce;
- v poskytnutí finančních prostředků v částce 86 429 000 Kč na akce, jejichž finanční krytí ČSSZ vůbec nepožadovala;
- v pozdním přidělení finančních prostředků ve výši 348 631 274 Kč, které neumožnilo ČSSZ použít je v příslušném rozpočtovém roce k účelům, na které byly určeny.

U ČSSZ – účastníka programu – byly zjištěny nedostatky

- v převodu nevyčerpaných prostředků určených na financování programů do rezervního fondu, a to v roce 2002 více o 18 384 150 Kč a v roce 2003 více o 290 651 015 Kč, než umožňoval § 47 rozpočtových pravidel;
- v zadávání veřejných zakázek – použití nesprávného způsobu zadání zakázky v celkové hodnotě 55 499 600 Kč (včetně DPH), nedodržení vlastních zadávacích podmínek a nesplnění zákonné podmínky pro zadání veřejné zakázky;
- v hospodárném nakládání s prostředky státního rozpočtu, když musela vynaložit další finanční prostředky v částce 3 577 338 Kč z důvodu nefunkční sítě LAN v pořízené budově;
- v použití rozpočtových prostředků v hodnotě 21 791 675 Kč bez dostatečného prokázání věcného plnění;
- v účtování o majetku, kdy uhradila z provozních prostředků výdaje v částce 28 270 768 Kč vynaložené na technické zhodnocení, tyto nesprávně zaúčtovala do nákladů jako opravy, v důsledku čehož došlo ke zkreslení pořizovací ceny majetku o uvedenou hodnotu v účetnictví;
- ve vedení účetnictví, kdy nebyly splněny zákonem stanovené povinnosti zejména při provádění inventarizací majetku a jeho oceňování;
- v neuplatnění práva na náhradu škody ve výši 290 964 Kč, čímž došlo k jejímu promlčení.